

ЕФЕКТИВНЕ ВІДТВОРЕННЯ І ВИКОРИСТАННЯ ОСНОВНИХ ФОНДІВ ВП ШАХТА «РОСІЯ» ДП «СЕЛІДІВВУГІЛЛЯ»

Складний і неоднозначний перебіг трансформаційних процесів в економіці України обумовлює необхідність пошуку шляхів найбільш ефективного використання усіх елементів потенціалу підприємств, у першу чергу, основних виробничих фондів (ОВФ) як найбільш капіталомісткого ресурсу зі значним періодом виробничого використання. Підприємство як основна господарська ланка народного господарства країни, яка функціонує самостійно на засадах самоокупності і самофінансовості, в першу чергу зацікавлене в підвищенні ефективності виробництва та збільшенні прибутковості. У вирішенні цього завдання велика роль відводиться проблемі підвищення ефективності відтворення і використання основних виробничих фондів підприємства, які підвищують рівень його матеріально-технічної бази, як а в значній мірі визначає обсяги виробництва продукції. Основні засоби - це база, без якої не може працювати підприємство в цілому. Основні виробничі фонди, що складаються з будинків, споруджень, машин, устаткування й інших засобів праці, що беруть участь у процесі виробництва, є основою діяльності фірми, без якої не може працювати підприємство в цілому, а також розпочинати свою діяльність. Рациональне й ощадливе використання основних фондів підприємства є на сьогодні однією з найактуальніших задач, що стоять перед економікою. Вдосконалення економічних відносин на підприємствах, оптимізація управління для досягнення економічного зростання в країні зумовило вибір даної теми дослідження, визначає її актуальність та структуру наукової роботи.

Метою даної роботи є наукове обґрунтування шляхів підвищення ефективності відтворення та використання основних фондів на ш. «Росія», що забезпечить економічне зростання в умовах ринкового середовища.

Ш. «Росія» є відокремленим підрозділом державного підприємства «Селідіввугілля» та знаходиться у м. Новогродівка, Донецької області.

Результат техніко-економічних показників діяльності ш. «Росія» свідчить, що видобуток вугілля поступово знижується, зокрема за звітний рік знизився на 22 тис. т.

Аналіз собівартості 1т вугілля показав, що у 2008 р. вона зросла у порівнянні з минулим роком на 44%, а у 2009 році знизилась на 4% у порівнянні з попереднім роком та зросла на 40% у порівнянні з базовим 2007 роком.

Аналіз чисельності персоналу показав, що у 2008 році він зріс на 14% у порівнянні зх. 2007 роком, а у 2009 знизився на 2% у порівнянні з 2008роком. Але, все ж таки, на даному підприємстві існує проблема недостатньої кількості керівників та спеціалістів.

Аналіз оплати праці показав, що середня заробітна плата працівників зросла у 2008 році на 52%, а у 2009 знизилась на 26%. Однією з основних при-

чин цьому є недовиконання річного плану видобутку вугілля, а також зниження продуктивності праці робітників.

Аналізуючи безпосередньо використання основних фондів ш. «Росія», можна прийти до висновків, які характеризують ефективність його діяльності.

Розрахований коефіцієнт оновлення основних фондів у 2009 році показав, що частина модифікованого нового обладнання, введеного в експлуатацію у звітному періоді, від загальної вартості основних фондів, становить 0,5 %, у 2007 – 1% також, у 2008 – 0,6%.

Коефіцієнт вибуття показав, що 9 % основних виробничих фондів, що були на балансі підприємства 2009 р., вибули внаслідок їх фізичного чи морального зносу, в результаті реалізації зайвих основних фондів, у 2008 – 0,2%, у 2007 році - 0,1%.

Коефіцієнт приросту показав, що приріст основних фондів у 2009 році склав - -9,7%, у 2008 - - 0,1%, у 2007 – 0,8%. Від'ємне значення даного показника у 2008 -2009р.р. свідчить про те, що кількість вибулих основних фондів перевищують кількість введених.

Коефіцієнт зносу показав тенденцію підвищення: у 2007 – на 46%, у 2008 – на 53%, у 2009 – на 59%. Результатом цього є зниження показника придатності основних засобів на кінець звітного року: у 2007 – 54%, у 2008 – 47%, у 2009 – 41%, які показують, скільки основних засобів ще треба перенести на новостворену продукцію. Зростання коефіцієнта зносу основних фондів призводить до зменшення кількості придатних до подальшого використання основних фондів.

Щодо узагальнюючих показників можна сказати, що фондоозброєність праці зменшується з кожним роком: у 2007 – 89,9 тис. грн., у 2008 – 89,2 тис. грн., у 2009 – 87,8 тис. грн. Даний показник зменшується з кожним роком, що свідчить про зменшення наявних виробничих фондів на фабриці.

Показник фондовіддачі дещо зростає за 3 роки: у 2007 – 0,69, у 2008 – 0,82, у 2009 році – 1,02 грн.

Фондомісткість характеризує рівень основних фондів, необхідний для випуску продукції на 1 грн: 2007р – 1,45 грн., 2008 – 1,22 грн., 2009 – 0,98 грн. Аналіз даних показує, що фондомісткість активної частини поступово зменшується (значить знижується потреба у ОФ): 2007р – 1,33 грн., 2008 – 1,09 грн, 2009 – 0,87грн. Це свідчить про збільшення активної частини ОФ.

Розрахунок відносної економії основних фондів показав, що підприємство у своєму резерві має ще 57408,7 грн. Це свідчить про ефективне використання основних фондів.

Поліпшення використання діючих основних фондів і виробничих потужностей підприємства, у тому числі нововведених в експлуатацію, може бути досягнуто завдяки:

1) підвищенню інтенсивності використання виробничих потужностей і основних фондів - підвищення віддачі засобів праці на одиницю часу, що можливо за рахунок своєчасної заміни і мобілізації морально застарілого устатку-

вання, організації прискореного введення в експлуатацію придбаної нової техніки тощо;

2) підвищенню екстенсивності їхнього навантаження - збільшення часу роботи основних виробничих фондів, скорочення простоїв устаткування, підвищення коефіцієнту змінності роботи, зниження частки недіючих машин та устаткування. Зокрема, підвищення коефіцієнтів змінності роботи устаткування підприємства може бути досягнуто шляхом: розширення зони багатостатного обслуговування; суміщення професій.

Головною ознакою підвищення рівня ефективного використання основних фондів і виробничих потужностей підприємства є зростання обсягу виробництва продукції. Кількість же виробленої продукції при наявному розмірі виробничого апарату залежить, з одного боку, від фонду часу продуктивної роботи машин і устаткування протягом доби, місяця або року, тобто їх екстенсивного завантаження, а з другого, — від ступеня використання знарядь праці за одиницю часу (інтенсивного навантаження). Будь-який комплекс заходів щодо поліпшення використання виробничих потужностей і основних фондів, розроблювальний у всіх ланках управління промисловістю, повинний передбачати забезпечення росту обсягів виробництва продукції насамперед за рахунок більш повного й ефективного використання внутрішньогосподарських резервів і шляхом більш повного використання машин і устаткування. Великим резервом збільшення продуктивної роботи виробничого устаткування є максимально можливе скорочення його простоїв.

Важливою умовою підвищення ефективності відтворювальних процесів основних фондів є оптимальність термінів їх експлуатації, і передусім активної їх частини, відповідно до первинного технологічного призначення. При цьому як скорочення, так і подовження терміну експлуатації по-різному впливають на ефективність відтворення та використання знарядь праці. Скорочення термінів експлуатації основних фондів, з одного боку, уможливорює прискорення їх оновлення, зменшення морального старіння, зниження ремонтно-експлуатаційних витрат, а з іншого, — зумовлює зростання собівартості продукції за рахунок амортизаційних сум, потребує більших за обсягом інвестиційних ресурсів для нарощування виробничих потужностей машинобудування.

Важливе значення в підвищенні ефективності використання основних засобів мають соціальні фактори, а також фактори матеріального стимулювання працівників.

Отже, можна виділити найважливіші шляхи підвищення ефективності використання основних необоротних активів підприємства:

- поліпшення складу, структури і стану основних фондів підприємства;
- зниження фондомісткості, підвищення фондівіддачі та продуктивності праці на підприємстві;

Результат даної роботи є складовою частиною комплексного аналізу використання основних фондів на виробничому підприємстві. Тому перспективи подальших досліджень вбачаються в аналізі організаційних та мотиваційних

факторів підвищення ефективності відтворення і використання основних засобів підприємства.

Література

1. Й.М. Петрович, І.О. Будіщева. І.Г. Устінова та ін. за ред Й.М. Петровича - Економіка виробничого підприємства: Навч. Посіб./ - 3-тє вид., випр. - К.: Т-во «Знання», КОО, 2002. - 405с. - (Вища освіта ХХІ століття).
2. «Економіка підприємства» О.О. Гетьман, В.М. Шаповал Підручник. - К.: КНЕУ, 2002. 455с.
3. О.П. Крайник, Є.С. Барвінська Економіка підприємства: Навчальний посібник/ За редакцією О.П. Крайник/Львів : Національний університет «Львівська політехніка», «Інтелект - Захід», 2003р.
4. С.Ф. Покоропівний. «Економіка підприємства»: Підручник в 2-х томах. - К.: Вид-во «Хвиля-Прес», Донецьк, 1995. - 400с.
5. Л.А. Лахтіонова Фінансовий аналіз суб'єктів господарювання: Монографія. - К.: КНЕУ, 2001. - 457с.
6. Привлечение инвестиций в угольную промышленность Украины: состояние, проблемы и пути решения: Монография / Л.В. Байсаров, М.А. Ильяшов, А.В. Корзун, В.И. Логвиненко, С.В. Янко. Под общей редакцией В.Ф. Януковича. - Киев: Основа, 2002. -288с.
7. Зінь Е.А. Турченко М.О. Планування діяльності підприємства: Підручник. - К.: «Професіонал», 2004. - 320с.

Палій Н.С.

РОЗВИТОК НАЦІОНАЛЬНИХ ПРОЕКТІВ У СОЦІАЛЬНІЙ СФЕРІ

Постановка проблеми і її зв'язок із найважливішими науковими та практичними завданнями. Ідея національних проектів не є новою для світової практики, проте в умовах фінансово-економічної нестабільності, активізації кризових явищ вона стає все актуальнішою. Поява проблематики національних проектів пояснюється необхідністю поєднання економічних інтересів держави з інтересами широких верств населення, так як підвищення якості життя та добробуту українських громадян є ключовим завданням державної політики. Нещодавно Президентом України було ініційовано запровадження Інституту національних проектів в контексті економічного розвитку держави. Планується, що національних проектів буде небагато, але вони мають створювати умови на проривних напрямках для вирішення найгостріших проблем у суспільстві, забезпечення невідкладних потреб наших співгромадян.

Згідно даних соціологічних досліджень, більше половини населення України турбує зростання цін і в першу чергу, на продукти харчування. Від 30 % до 40 % громадян переймаються низькими зарплатами та безробіттям, підвищенням тарифів на послуги житлово-комунального господарства та відсутністю